

8.2.2023

Valtiovarainministeriö kunta- ja aluehallinto-osasto

Lainsäädäntöneuvos Ville Koponen

kirjaamo.vm@gov.fi

VN/23399/2021-VM-21 Lausuntopyyntö kotikuntalain kokonaisuudistuksen alustavista sääntelyehdotuksista

Ympäristöministeriön lausunto kotikuntalain kokonaisuudistuksen alustaviin sääntelyehdotuksiin

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua kotikuntalain uudistamiseen ja pitää tärkeänä, että kotikuntalakia uudistetaan vastaamaan muuttuneeseen toimintaympäristöön. Digitalisaation mahdollistama paikkariippumattomuus on voimistanut ihmisten monipaikkaisuutta. Kotikuntalakia muutettaessa on tärkeää tukea monipaikkaisuutta, joka joustavoittaa ihmisten arkea. Monipaikkaisuuteen liittyvän asumisen tulee kuitenkin perustua olevaan lainsäädäntöön.

Vapaa-ajan asunnon käyttäminen pysyvään asumiseen on lainvastaista.

Perusteluissa olisi tarpeen viitata myös korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen [24.9.2013 t. 3013](#). Päätöksen perusteella kenellekään ei vaikuta olevan oikeutta asua vakituisesti vapaa-ajan asunnossaan. Myös tätä tarkoittavat väestötietojärjestelmän kirjaukset vaikuttavat olevan lainvastaisia. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa vahvistetaan kanta, jonka mukaan Suomen perustuslain 9 §:n liikkumisvapautta koskeva säännös ei turvaa kenellekään oikeutta maankäyttö- ja rakennuslain säästösten vastaisesti asettua asumaan omistamalleen maa-alueelle. Rakennusvalvontaviranomaisella on oikeus velvoittaa lopettamaan loma-asunnon luvaton käyttö vakituisena asuntona uhkasakon nojalla.

Mainitun oikeustapauksen merkitys olisi hyvä tuoda esille ja tarvittaessa muistion perusteluissa olevaa tekstiä olisi tarpeen päivittää, jos teksti on tarkoitus siirtää osaksi hallituksen esityksen perusteluita. Siihen voisi lisätä maininnan siitä, että vapaa-ajan asunnossa ei saa asua ja muokata tekstiä sen huomioon ottamiseksi. Nyt muistiossa lukee, että ”Digi- ja väestötietovirastolle tehdään muuttoilmoituksia moniin sellaisiin rakennuksiin, jotka eivät täytä pysyvään asuinkäyttöön tarkoitettuille rakennuksille muussa lainsäädännössä ja viranomaismääräyksissä asetettuja vaatimuksia. Virasto on soveltanut kotikuntalakia siten, että esimerkiksi vain kesäasumiseen tarkoitetuissa vapaa-ajan asunnossa asuvien henkilöiden asuntojen osoitetta ei merkitä väestötietojärjestelmään heidän vakinaiseksi osoitteekseen, vaan heidät merkitään asianomaisessa kunnassa vailla vakinaista asuntoa oleviksi.”

Lakien olisi oltava keskenään johdonmukaisia

Muistiossa (tai hallituksen esityksen nykytilakuvauksessa) olisi hyvä tuoda esille myös, että vakituista asumista voidaan tulkita keskenään eri tavoin eri laeissa. Kotikuntalain mukainen vakituinen asuminen saattaa poiketa muun muassa kiinteistöverolain, tuloverolain (oman asunnon luovutusvoitto) ja jätelain mukaisten verojen ja maksujen perusteena käytetystä vakituisen asumisen tulkinnasta. Eroavaisuus voi olla ongelmallista yksityisten perus- ja ihmisoikeuksien kannalta. Ihmisillä on oikeus odottaa johdonmukaisuutta, kun lainsäädännössä käsitellään hänen asuinpaikkaansa. (Ks. johdonmukaisuuden vaatimuksesta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisu 21.5.2002, JOKELA v. FINLAND, kohta 61, [linkki](#))

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen suunnittelu- ja lupajärjestelmän toimivuuden näkökulmasta on olennaista varmistaa, että loma-asuntoa ei jatkossakaan pysty käyttämään vakituiseuna asuntona vastoin kunnan tahtoa.

On myös huomattava, että tiivistä loma-asumista vastaavalla tiheydellä rakennetut vakituisen asumisen alueet ylittävät usein asemakaavoituskynnyksen. Rantojen rakentaminen tulee ensisijaisesti järjestää kaavoituksen keinoin.

Kaavoitusvelvoitetta ei pitäisi pystyä kiertämään sillä, että vakituiseen asumiseen tosiasiallisesti käytettävät rakennukset ovat käyttötarkoitukseltaan loma-asuntoja. MRL:n mukaisen käyttötarkoituksen muutoksen käsittelyn yhteydessä ranta-alueiden kaavoitustarve tulee arvioitavaksi.

Lausunnon ovat laatineet erityisasiantuntija Mika Ristimäki, ympäristöneuvos Samuli Alppi ja hallitusneuvos Jaana Junnila ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osastolta.

Mika Ristimäki
Erityisasiantuntija, ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

Anna-Leena Seppälä
Rakennusneuvos, ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

VN/23399/2021-YM-39

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: